

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1957

Vyhlásené: 15.08.1957 Časová verzia predpisu účinná od: 15.08.1957 do: 30.06.1964

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

46

Vládne nariadenie
z 2. augusta 1957
o technickej normalizácii

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 15 zákona č. 35/1957 Zb. o technickej normalizácii:

PRVÁ ČASŤ
Technické normy

§ 1
Obsah technických noriem

(1) Technické normy

- a) určujú potrebné znaky predmetov, najmä surovín, polotovarov, výrobkov a ich častí (normy predmetové) tým, že určujú ich parametre, účinnosti, tvary, rozmery, akosť, zhotovenie, príslušenstvo, zmyslové, fyzikálne a chemické vlastnosti a pod.;
- b) určujú pravidlá pre určitú technickú činnosť (normy činnosti čiže normy predpisové) a predpoklady pre jej zabezpečenie, najmä pokiaľ ide o
 1. zaobchádzanie s predmetmi (užívanie predmetov, ich skúšanie včítane skúšobných metód a prístrojov, ich balenie, ošetrovanie, skladovanie, prepravu, označovanie, technickú stránku preberania, záruk a pod.),
 2. územné plánovanie a projektovanie stavieb,
 3. riešenie stavebných konštrukcií a stavieb, ich ochranu a údržbu a pod.,
 4. projektovanie strojových, elektrotechnických, chemických a iných zariadení, ich stavbu, údržbu a obsluhu,
 5. spôsoby výroby (technologické procesy a pod.), technické a administratívne práce (montáž, obsluhu, údržbu, remeselné práce, spôsob technickej kontroly, úpravu tlačív a pod.),
 6. zaistenie bezpečnosti pri práci, ochrany zdravia a vecí (opatrenia požiarne, bezpečnostné, hygienické a pod.);
- c) určujú, vymedzujú a zjednocujú názvy, pojmy, označovania, znaky, veličiny, jednotky, triedenie, rady vyvolených čísiel, závity, lícovanie a pod. (normy všeobecné).

(2) Obsah technických noriem nesmie byť v rozpore s inými právnymi predpismi.

Závaznosť technických noriem

§ 2

(1) Technické normy sú záväzné pre každého, ktorého sa týkajú, pokiaľ nie sú označené ako odporúčané.

(2) Orgán kompetentný na schválenie normy určí, ktoré technické normy sa označia ako odporúčané. Ten, ktorého sa norma takto označená týka, môže sa od nej alebo od niektorých jej ustanovení odchýliť, ak sú pre to dôvody. Orgán, ktorý normu schvaľuje, môže v norme určiť, že užívateľ odporúčanej normy je povinný mu oznámiť, ak sa odchýli od normy alebo niektorých jej ustanovení.

(3) V prípade, že iba niektoré ustanovenia technickej normy sú označené ako odporúčané, platí o nich obdobne ustanovenie odseku 2.

§ 3

(1) Štátny úrad pre vynálezy a normalizáciu (ďalej len „Úrad“) môže povoliť výnimku zo záväznosti štátnej normy, ak sú pre to závažné hospodárske alebo technické dôvody a ak je žiadosť podložená ekonomickým rozborom. Táto výnimka sa môže týkať celej štátnej normy alebo niektorých jej ustanovení. Povoľovaním výnimiek môže Úrad poveriť aj iný orgán zaručujúci nestrannosť.

(2) Úrad, prípadne poverený orgán, povoľuje výnimky zo záväznosti štátnych noriem po prejednaní so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi. Výnimky zo záväznosti štátnych noriem uvedených v § 1 ods. 1 písm. b), c), ktoré nezasahujú priamo do výroby, môže Úrad povoliť bez prejednávania s ústrednými úradmi a orgánmi, ak ich prejedná s účastníkmi, ktorí sú dotknutí povolením výnimky. Z dôvodov všeobecného záujmu, naliehavej potreby alebo ak sa týka výnimka len jedného účastníka, možno výnimku povoliť i bez tohto prejednávania. Ak Úrad neprejednal povolenie výnimky s kompetentnými ústrednými úradmi alebo orgánmi a výnimku povolil, je povinný ich o tom upovedomiť.

(3) Výnimky zo záväznosti ostatných technických noriem povoľuje orgán, ktorému prislúcha schválenie normy.

(4) Výnimky z technických noriem nemožno povoliť, pokiaľ by tieto výnimky boli na úkor bezpečnosti života a zdravia alebo ochrany vecí.

(5) Od technických noriem sa možno odchýliť u skúšobných šarží a pri výrobkoch určených pre výskum a vývoj. To isté platí pri výrobkoch určených pre vývoz, ak Ministerstvo zahraničného obchodu alebo podnik zahraničného obchodu si pri dopyte a najneskoršie pri objednávke vyžiada iné zhotovenie, než určujú technické normy. Pri takýchto odchýlkach nie je potrebné povolenie podľa predchádzajúcich odsekov.

DRUHÁ ČASŤ

Orgány

§ 4

(1) Štátny úrad pre vynálezy a normalizáciu plní v odbore technickej normalizácie okrem pôsobnosti zvlášť vytknutej v zákone o technickej normalizácii (ďalej len „zákon“) a v iných ustanoveniach tohto nariadenia najmä tieto úlohy:

a) riadi normalizačné práce v odbore štátnych noriem;

- b) metodicky riadi normalizačné práce v odbore všetkých technických noriem, koordinuje rozloženie normalizačných úloh na normy štátne, úsekové, podnikové a technické podmienky a dbá, aby technické normy zodpovedali politicko-ekonomickým záujmom národného hospodárstva, požiadavkám obrany štátu, súčasnému stavu vedy a techniky, ako aj skúsenostiam a možnostiam nášho priemyslu;
- c) pripravuje návrhy právnych predpisov upravujúcich zásadné otázky technickej normalizácie a vydáva k nim v rámci daných splnomocnení podrobnejšie predpisy;
- d) stará sa o rozvoj technickej normalizácie a dbá o zavádzanie, používanie a dodržiavanie technických noriem (ďalej „využívanie noriem“); vyžaduje si od ústredných úradov a orgánov prehľady a rozborov normalizačnej činnosti v ich pôsobnosti a podáva vláde správy o stave normalizačnej činnosti a návrhy na opatrenia pre jej rozvoj;
- e) v spolupráci s kompetentnými ústrednými úradmi alebo orgánmi pôsobí na zavádzanie a rozširovanie novej techniky tvorbou noriem, ktorými sa uplatňujú výsledky výskumných a vývojových prác, vynálezov a zlepšovacích návrhov a dbá o využívanie technických noriem na presadzovanie špecializácie výroby;
- f) vykonáva študijné práce v odbore organizácie a metodiky technickej normalizácie; stará sa o šírenie znalostí v odbore technickej normalizácie;
- g) pripravuje a organizuje medzinárodné normalizačné práce;
- h) zúčastňuje sa medzinárodných normalizačných prác;
- i) podáva výklad k štátnym normám;
- k) vykonáva činnosť poradnú, dokumentačnú a evidenčnú v odbore technickej normalizácie;
- l) stará sa o jednotnú úpravu a členenie technických noriem, ďalej o ich triedenie a číslovanie;
- m) vydáva tlačou štátne normy, ich zoznamy a iné publikácie z odboru technickej normalizácie.

(2) V odbore projektových noriem pre výstavbu, noriem pre územné plánovanie a noriem zvlášť určených v jednotnom štátnom pláne normalizačných prác prislúcha pôsobnosť, ktorú podľa odseku 1 inak vykonáva Úrad, Štátnemu výboru pre výstavbu s výnimkou pôsobnosti uvedenej pod písm. c), d), f), g), k), l), m) a s výnimkou vyhlasovania noriem.

§ 5

(1) Ústredné úrady a orgány plnia v odbore technickej normalizácie okrem pôsobnosti zvlášť vytknutej v zákone a v iných ustanoveniach tohto nariadenia najmä tieto úlohy:

- a) organizujú, plánujú a zabezpečujú tvorbu technických noriem v svojej pôsobnosti a dbajú o ich využívanie;
- b) po dohode s Úradom vydávajú v rámci svojej pôsobnosti smernice pre činnosti v odbore technickej normalizácie a dozerajú na túto činnosť;
- c) sledujú sústavne rozvoj technickej normalizácie vo výrobe a starajú sa o zhodnotenie jej výsledkov; školia normalizačných pracovníkov v odborných otázkach normalizácie;
- d) navrhujú Úradu riešenie medzinárodných normalizačných otázok a po dohode s Úradom sa zúčastňujú medzinárodných normalizačných prác;
- e) vydávajú tlačou úsekové normy a ich zoznamy a starajú sa o ich distribúciu;
- f) spravujú a udržiavajú zbierku technických noriem, ktoré potrebujú pre svoju činnosť, vedú v evidencii ich zmeny, doplnky, výnimky, prechodné ustanovenia a ich zrušenie;
- g) starajú sa, aby obdobné zbierky a evidencie boli vedené v podriadených organizáciách.

(2) Ústredné úrady a orgány môžu, pokiaľ to povaha veci pripúšťa, poveriť niektorými úlohami podľa odseku 1 ústavy a iné vhodné orgány.

(3) Vedúci ústredných úradov a orgánov určujú podrobnosti o normalizačnej činnosti v svojej pôsobnosti normalizačným regulatívom, ktorý vydajú v súčinnosti s Úradom.

§ 6

(1) Organizácie, ktoré určia v smerniciach vedúci ústredných úradov a orgánov, sú povinné zriadiť útvary pre technickú normalizáciu, ktorých rozsah a vybavenie musí zodpovedať potrebe normalizačných prác.

(2) Kde sa v tomto nariadení hovorí o organizáciách, rozumejú sa tým, pokiaľ z povahy veci neplynie niečo iné, hospodárske organizácie, ako i organizácie rozpočtové.

§ 7

Pracujúci a každý, ktorého je to pracovnou úlohou, prispievajú podľa svojich možností a skúseností k tvorbe technických noriem tým, že podávajú návrhy na ich tvorbu, revíziu, doplnenie a pod., a dbajú na využívanie technických noriem, okrem iného tým, že upozorňujú na zistené závady.

TRETIA ČASŤ Tvorba noriem

§ 8 Plánovanie

(1) Základom normalizačnej činnosti je jednotný štátny plán normalizačných prác, ktorý určuje normalizačné úlohy a ich nositeľov. Tento plán musí byť v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva.

(2) Jednotný štátny plán normalizačných prác zostavuje Úrad v spolupráci s ústrednými úradmi a orgánmi. Pre jeho prípravu a zostavenie vydáva Úrad smernice.

(3) Na základe týchto smerníc vypracúvajú ústredné úrady a orgány návrhy svojich ročných plánov normalizačných prác, pričom vychádzajú z plánu technického rozvoja i z plánu výroby; prihliadajú pritom k vlastnej potrebe i k požiadavkám ostatných ústredných úradov a orgánov. Svoje návrhy predložia úradu, ktorý ich s nimi prejedná a skoordínuje. Takto zostavený plán predkladá Úrad na schválenie vláde.

(4) Plán schválený vládou rozpisuje Úrad na ústredné úrady a orgány a dbá spoločne s nimi o jeho plnenie.

(5) Organizácie sú povinné v svojich plánoch práce a v plánoch finančných pamätať na primeranú kapacitu a prostriedky na splnenie normalizačných úloh.

(6) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia primerane i pre výhľadový plán normalizačných prác.

§ 9**Subjekty poverované normalizačnými úlohami**

(1) Jednotný štátny plán normalizačných prác ukladá vykonávanie normalizačných úloh (vypracovanie návrhu normy a jeho prejednanie) nositeľom úloh. Nositelia úloh sú pri štátnych normách ústredné úrady a orgány; Úrad len vo výnimočných prípadoch.

(2) Nositeľ úlohy vypracuje a prejedná návrh normy buď sám alebo tým poverí podriadenú organizáciu (spracovateľa).

(3) Úrad alebo iný nositeľ úlohy môže poveriť vypracovaním návrhu štátnej normy, prípadne jeho prejednávaním alebo inou mimoriadnou úlohou vyžadujúcou zvláštne odbornosti tiež experta mimo okruhu vlastných pracovníkov.

(4) Za správnosť a obsah návrhov technických noriem zodpovedajú subjekty uvedené v predchádzajúcich odsekoch.

(5) Za správnosť a obsah technických noriem zodpovedajú orgány, ktoré ich schválili.

§ 10**Vypracovanie a prejednávanie návrhov štátnych noriem**

(1) Návrhy štátnych noriem sa musia vypracovať tak, aby zodpovedali politicko-ekonomickým záujmom národného hospodárstva, požiadavkám obrany štátu, súčasnému stavu vedy a techniky, ako i skúsenostiam a možnostiam nášho priemyslu.

(2) Súčasne s návrhom štátnej normy musí sa vypracovať návrh opatrení, ekonomicky zdôvodnených, ktorými sa zabezpečí využívanie normy, najmä v tých prípadoch, keď sú na zavedenie normy potrebné nové zariadenia, investície a materiálové zabezpečenie.

(3) Návrh štátnej normy a návrh opatrení pre využitie normy prejedná nositeľ úlohy alebo ním poverený spracovateľ v pôsobnosti nositeľa úlohy. Pritom dbá na zladenie záujmov výroby, obchodu a spotreby.

(4) Nositeľ úlohy i spracovateľ sú povinní pozývať Úrad na všetky dôležité porady a zasielať mu všetky návrhy, prípadne aj iné podklady, aby Úrad mohol sledovať vývoj prác a mohol sa ich v prípade potreby činne zúčastniť.

(5) Takto prejednaný návrh so sprievodným materiálom zašle nositeľ úlohy Úradu. Návrh normy i návrh opatrení pre využitie normy musí schváliť vedúci ústredného úradu alebo orgánu, ktorý je nositeľom úlohy, alebo jeho poverený zástupca.

§ 11**Záverečné prejednávanie návrhov štátnych noriem**

(1) Úrad preskúma návrh štátnej normy a sprievodný materiál do 2 mesiacov odo dňa, keď mu návrh došiel. Ak nevyhovuje ustanoveniam § 10, vráti ho Úrad na doplnenie alebo prepracovanie.

(2) O návrhu, ktorý vyhovuje ustanoveniam § 10, začne Úrad najneskoršie do 2 mesiacov po skončení prieskumu podľa odseku 1 prejednávanie so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi. Tieto ústredné úrady a orgány sú povinné sa vyjadriť k návrhu v určenej lehote a zúčastniť sa prejednávania so splnomocnenými zástupcami. Ku konaniu možno prizvať tiež vysoké školy, výskumné ústavy, znalcov a pod.

(3) V odôvodnených prípadoch, najmä ak sa týka návrh normy širokého okruhu pracujúcich, vyloží Úrad návrh na nazretie počas najmenej 2 mesiacov a vyloženie oznámi vhodným spôsobom. Každý má právo nazrieť do návrhu v čase vyloženia a uplatniť svoje pripomienky.

(4) Podrobnosti o vykladaní návrhov a podávaní pripomienok upraví v smerniciach predseda Úradu.

(5) Súčasne s návrhom štátnej normy sa prejednáva a podľa potreby doplní návrh opatrení pre využitie normy. Tento návrh schvaľujú všetky ústredné úrady a orgány, ktorým návrh ukladá povinnosť.

(6) Záverečným prejednaním môže Úrad na základe dohody poveriť tiež zúčastnený ústredný úrad alebo orgán. Poverený ústredný úrad alebo orgán nemôže prenášať záverečné konanie na iné orgány.

(7) Ak sa vyskytnú pri prejednávaní štátnych noriem rozpory, ktoré sa nepodarí odstrániť, rozhodne Úrad sám bez meškania o spornej otázke.

§ 12

Schvaľovanie a vyhlasovanie štátnych noriem

Štátnu normu schvaľuje Úrad podľa ustanovenia § 4 zákona a vyhlasuje ju ako „Československú štátnu normu (ČSN)".

- a) číslo, názov a stručný obsah normy,
- b) deň, od ktorého nadobúda účinnosť. Prípadne ešte uvedie:
- c) označenie, že ide o normu odporúčanú,
- d) vymedzenie rozsahu platnosti (územnej, vecnej, časovej),
- e) normu, ktorá sa vyhlásenou normou nahradzuje.

§ 13

Odchýlky v konaní

(1) Z dôvodov všeobecného záujmu, naliehavej potreby alebo ak ide o vec menšieho významu a pod., môže Úrad pre vypracovanie, prejednanie a vyhlasovanie štátnej normy určiť i spôsob, ktorý sa odchyľuje od ustanovení §§ 8 až 12.

(2) Úrad môže najmä upustiť od záverečného prejednávania štátnej normy podľa ustanovení § 11, ak ústredný úrad alebo orgán, ktorý návrh predkladá, potvrdí, že ho prejednal so zúčastnenými ústrednými úradmi alebo orgánmi a že tieto nemajú proti nemu námietky.

(3) Úrad môže i bez prejednávania podľa ustanovení §§ 10 a 11 vyhlásiť za štátnu normu technické podmienky, ak boli dojednané medzi hlavnými zúčastnenými ústrednými úradmi alebo orgánmi, ktorých sa obsah technických podmienok dotýka.

§ 14

Revízie, zmeny, doplnky, prechodné ustanovenia a zrušenie štátnych noriem

Pre revízie, zmeny, doplnky, prechodné ustanovenia a zrušenie štátnych noriem alebo ich častí platia primerane ustanovenia §§ 8 až 13.

§ 15**Úsekové a podnikové normy**

(1) Pre tvorbu noriem úsekových a podnikových platia primerane ustanovenia o štátnych normách. Odchylný postup pre tvorbu úsekových a podnikových noriem môže byť určený normalizačným regulatívom.

(2) Úsekové a podnikové normy nesmú byť v rozpore so štátnymi normami, iba ak by Úrad povolil výnimku. Podnikové normy nesmú byť v rozpore s úsekovými normami, pokiaľ nebola povolená výnimka.

(3) Návrhy úsekových noriem a návrhy na zmeny, doplnky, prechodné ustanovenia a zrušenie týchto noriem prejednáva kompetentný ústredný úrad alebo orgán. Návrhy schvaľuje, normy vyhlasuje a ich záväznosť určuje vedúci kompetentného ústredného úradu alebo orgánu.

(4) Návrhy podnikových noriem a návrhy na zmeny, doplnky, prechodné ustanovenia a zrušenie týchto noriem prejednáva príslušný podnik alebo iná organizácia s vedomím nadriadenej organizácie. Návrhy schvaľuje, normy vyhlasuje a ich záväznosť určuje riaditeľ kompetentného podniku alebo inej organizácie.

(5) Normy úsekové a podnikové sa vyhlasujú vhodným spôsobom, aby sa s nimi zoznámili všetci, ktorých sa týkajú.

(6) Ústredný úrad alebo orgán odovzdá Úradu ihneď po vydaní každú úsekovú normu vo dvoch vyhotoveniach; podnikové normy odovzdáva len na požiadanie. O zrušení a zmenách úsekových noriem upovedomí taktiež Úrad.

(7) Ústredný úrad alebo orgán odovzdáva Úradu za príslušné časové obdobie tiež zoznamy úsekových a podnikových noriem.

§ 16**Technické podmienky**

(1) Technické podmienky sa dojednávajú dohodou medzi dvoma alebo viacerými ústrednými úradmi a orgánmi alebo inými organizáciami. Návrh vypracúva spravidla výrobca. Technické podmienky schvaľujú, vyhlasujú, menia, doplňujú a rušia účastníci, ktorí ich dojednali. Technické podmienky nesmú byť v rozpore so štátnymi normami, pokiaľ nebola povolená výnimka.

(2) Ústredné úrady a orgány odovzdajú Úradu zoznamy svojich technických podmienok a technických podmienok organizácií, ktoré sú im podriadené. Odovzdajú Úradu aj technické podmienky, ktoré si vyžiada.

§ 17**Uplatňovanie novej techniky v technických normách**

Organizácia, ktorá zavádza vynález, zlepšovací návrh alebo výsledok vývoja alebo výskumu, musí ich uplatňovať aj v technických normách, pokiaľ dotýčný výrobok, zariadenie a pod. už v čase prípravy sú vhodné pre normalizáciu. Ak niet na takýto výrobok, zariadenie a pod. ešte normy, vypracuje organizácia návrh normy vhodného druhu alebo podá návrh na zaradenie takejto normy do plánu normalizačných prác. Ak už jestvuje obdobná norma, vypracuje návrh na jej doplnenie alebo revíziu alebo podá návrh na zaradenie revízie do plánu normalizačných prác.

ŠTVRTÁ ČASŤ
Kontrola využívania technických noriem

§ 18

(1) Ústredné úrady a orgány kontrolujú, či organizácie im podriadené zavádzajú, používajú a dodržiavajú technické normy, ktoré sa ich týkajú.

(2) Úrad dbá, aby ústredné úrady a orgány vykonávali kontrolu podľa odseku 1 najmä pri štátnych normách.

(3) Úrad má právo sa presvedčiť v podnikoch, ústavoch, predajniach a rozdeľovniach o tom, ako sú technické normy využívané.

§ 19

(1) Vedúci ústredných úradov a orgánov môžu zaviesť povinnú kontrolu výrobkov určitého odvetvia, či vyhovujú platným technickým normám, a poveriť touto kontrolou vhodný skúšobný ústav.

(2) Úrad je oprávnený požadovať zavedenie tejto kontroly najmä tam, kde ide o výrobky širokej spotreby alebo o výrobky, pri ktorých ochrana zdravia a bezpečnosť vyžaduje presné dodržanie noriem.

(3) Výrobky kontrolované podľa odseku 1, ktoré vyhovujú platným technickým normám, sa označujú určenou kontrolnou značkou.

(4) Výkon kontroly podľa odseku 1 a spôsob užívania značiek podľa odseku 3 sa upraví vyhláškami, ktoré vydajú vedúci kompetentných ústredných úradov a orgánov v súčinnosti s Úradom.

PIATA ČASŤ
Záverečné ustanovenia

§ 20

Kde sa v tomto nariadení hovorí o Úrade alebo jeho predsedovi, rozumie sa tým v medziach pôsobnosti uvedenej v § 4 ods. 2 Štátny výbor pre výstavbu.

§ 21

(1) Pre smerné normy vyhlásené podľa zrušeného vládneho nariadenia č. 45/1951 Zb. o technickej normalizácii platia ustanovenia o normách odporúčaných.

(2) Úrad určí vyhláškou, ktoré československé normy vydané pred účinnosťou vládneho nariadenia č. 45/1951 Zb. o technickej normalizácii sú záväzné.

§ 22

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 15. augustom 1957; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Poláček v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakula v. r.

David v. r.

Đuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnár v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generál plukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Zatloukal v. r.

